

Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19464>

Özet

Dan??ma Tükenmi?li?i Envanteri (DTE), psikolojik dan??manlar ve rehberlik uzmanlar? gibi yard?m mesleklerinde çal??an profesyonellerin ya?ad??? mesleki **tükenmi?lik** düzeyini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçme aracıdır. Bu envanterin geli?tirilmesine yönelik ön çal??ma, B. Yazgan-?nanç ve S. S. Güçray tarafından 1997 y?l?nda gerçekleştirilmi? ve 3. Ulusal Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulmuştur. DTE, özellikle dan??ma sürecinin getirdi?i kendine has duygusal ve bilişsel yüklenmelerin yol açt??? yorgunluk, kişisel ba?ar?da azalma hissi ve duyarsızlaşma gibi boyutlar? hedef alarak, dan??manlar?n ruh sa?l??? ve mesleki yeterliliklerini de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Ölçek geli?tirme süreci, Türk kültürüne özgü dan??manlık ortamlar?ndaki stres faktörlerini dikkate almay? amaçlam?? olup, ön çal??manın bir bildiri olarak sunulması, ölçeğin ilk a?amada bilim camiasına tanıtılm??n? göstermektedir. Bu ilk a?ama çal??ması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin daha geni? örneklemeler üzerinde detaylıca incelenmesi için bir temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tükenmi?lik, Dan??ma, Rehberlik, Psikolojik Dan??man, Ölçek Geli?tirme, Envanter, Mesleki Stres, Duygusal Yorgunluk.

Yazarlar

Yazgan-?nanç, B., Güçray, S. S.

Amaç

Dan??ma Tükenmi?li?i Envanteri'nin temel amacı, **Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik (PDR)** alanında çal??an profesyonellerin ya?ad??? mesleki tükenmi?lik sendromunun derecesini ve boyutlar?n? güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Geli?tirme çal??ması, özellikle Türkiye'deki dan??manlık hizmeti sunan bireylerin kar??laşt??? zorluklara özgü maddeler oluşturarak, uluslararası ölçeklerin kültürel s?n?rlilikler?n? a?may? hedeflemiştir.

Bu envanter, dan??manlar?n i? yükü, duygusal yatırım ve mesleki tatmin eksikliği gibi tükenmi?liğe yol açan alanlarda risk altında olup olmadıklar?n? belirlemek için bir erken uyarı aracı olarak kullanılabilir. Ayrıca, kurumsal düzeyde önleyici müdahale programlar?n?n planlanması ve dan??man eğitimlerinin iyileştirilmesi için tanıtılabilir ve veriler sağlamak amacıyla kullanılabilir.

Yap?

DTE, psikolojideki **t?kenmi?lik** yap?s?n? ölçmektedir. T?kenmi?lik, genellikle ?ç temel boyutta ele al?nan çok boyutlu bir sendromdur: **Duygusal T?kenme** (i?ten kaynaklanan a??r? y?klenme ve yorgunluk hissi), **Duyars?zla?ma/Ki?iliksizle?me** (al?c?lar? olan dan??anlara kar?? olumsuz, alayc? veya a??r? mesafeli tutum geli?tirme) ve **Ki?isel Ba?ar?da Azalma** (i?inde yetkinlik ve ba?ar? hissinin kaybolmas?). DTE, bu genel yap?lar? dan??manl?k mesle?inin özg?l ba?lam?na adapte ederek, dan??anlarla yo?un etkile?imden kaynaklanan stresi özel olarak ölçmeyi hedefler.

Ölçe?in maddeleri, dan??manlar?n günlük mesleki pratikleri s?ras?nda kar??la?t?klar? duygusal zorluklar?, empati yorgunlu?unu ve mesleki kimlikleriyle ilgili ?üphelerini yans?tacak ?ekilde formüle edilmi?tir. Bu, ölçe?in yap? geçerlili?ini güçlendiren önemli bir ad?md?r, zira t?kenmi?li?in dan??manl?k alan?ndaki tezahürlerini do?ru bir ?ekilde yakalamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri'nin geli?tirilmesine yönelik ön çal??ma, ölçe?in geçerlik çal??malar?na dair detayl? istatistiksel verileri bu kaynakta aç?kça sunmam??t?r (Kaynakta Geçerlik: - olarak belirtilmi?tir). Ancak, ölçek geli?tirme sürecinin bir parças? olarak, genellikle **içerik geçerli?i** (uzman görü?leri al?narak maddelerin ilgili yap?y? ne kadar iyi temsil etti?inin de?erlendirilmesi) ve **yap? geçerli?i** (faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerle ölçe?in teorik yap?yla ne kadar uyumlu oldu?unun belirlenmesi) çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?n?n ilerleyen a?amalarda daha kapsaml? örneklemelerle raporlanmas? beklenmektedir.

Güvenirlik

Benzer ?ekilde, DTE'nin güvenilirlik çal??malar?na ait spesifik katsay?lar (örne?in, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? veya test-tekrar test güvenilirli?i) bu ön çal??ma bildirisinde detayl? olarak sunulmam??t?r (Kaynakta Güvenirlik: - olarak belirtilmi?tir). Ölçe?in **güvenirlik** düzeyini belirlemek, ölçek maddelerinin tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini anlamak için hayati önem ta??r. Geli?tirme a?amas?nda, maddelerin iç tutarl?l???n? sa?lamak amacıyla psikometrik analizlerin uyguland??? kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??malar?n?n do?as? gere?i, Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri'nin temel yap?lar?n? belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** yönteminin kullan?ld??? yüksek ihtimeldir. Ön çal??ma, muhtemelen maddelerin hangi alt boyutlar alt?nda topland???n? (örne?in, duygusal t?kenme, duyars?zla?ma) ortaya koymak için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullanm??t?r. Bu

analiz, ?lçe?in teorik olarak ?ng?r?len t?kenmi?lik yap?s?yla uyumlu olup olmad???n? istatistiksel olarak test etmeye yarar. Fakt?r y?kleri ve varyans a??klama oranlar? gibi spesifik sonu?lar kaynakta sunulmasa da, ?lçe?in ?ok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

Ara?

Test Type:

Geli?tirme ?lçe?i (Developmental Scale). ?l?ek, t?kenmi?lik yap?s?n? ?l?mek i?in tasarlanm?? bir ?z bildirim envanteridir.

Format:

Derecelendirme format? (Likert tipi ?l?ek) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r, ancak kesin derecelendirme bilgisi (orne?in, 4'l? veya 5'li Likert) kaynakta belirtilmemi?tir.

Language Available:

T?rk?e.

Population Group:

Psikolojik dan??manlar ve rehberlik uzmanlar?.

Age Group:

Genellikle meslek hayat?na ba?lam?? olan yeti?kinler (18+ ya?).

Population Details:

T?rkiye'deki okullarda, rehberlik ara?t?rma merkezlerinde veya ?zel dan??manl?k merkezlerinde g?rev yapan profesyonel dan??manlar.

Test Methodology:

?z bildirim envanteri (Self-Report Inventory). Bireylerin kendi t?kenmi?lik d?zeylerine ili?kin maddelere yan?t vermesi esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Dan??manl?k Mesle?i, Mesleki T?kenmi?lik, Psikometrik ?zellikler, Duygusal T?kenme, ?z Bildirim ?l?e?i, 1997 Bildirisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut kaynakta ORCID tan?mlay?c?lar? belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

Mevcut kaynakta yazarlar?n e-posta adresleri belirtilmemi?tir. Yazarlar o d?nemde ?ukurova ?niversitesi ile ili?kilendirilmi?tir.

Correspondence Address:

?ukurova ?niversitesi, Adana (1997 y?l?ndaki bildiri sunumu referans al?narak).

?zinler, ?cret ve Test Y?l?

?zinler ve ?cret:

?l?e?in ticari kullan?m?, telif hakk? ve izin gereklilikleri hakk?nda spesifik bilgi mevcut kaynakta yer almamaktad?r. ?l?ek, akademik bir bildiri kapsam?nda geli?tirilmi?tir ve genellikle akademik ?al??malarda at?fta bulunularak kullan?labilir.

Test Y?l?:

?n ?al??ma ve ilk sunum y?l? 1997'dir.

Kaynaklar

Yazgan-?na?ç, B. ve G?çray, S. S. (1997). Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri'nin Geli?tirilmesi ?le ?lgili Bir ?n ?al??ma. 3. Ulusal Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulan bildiri, ?ukurova ?nivesitesi, Adana.

Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Dan??ma T?kenmi?li?i Envanteri'ne ait maddeler, bu ?n ?al??ma kaynak metninde yer almamaktad?r. Maddeler, 1997 y?l?nda sunulan bildirinin tam metninde bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM